

ТЕМА 3. ВПЛИВ КОНВЕНЦІЇ ПРО ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ І ОСНОВОПОЛОЖНИХ СВОБОД ТА ПРАКТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ НА ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ В УКРАЇНІ.

Практичне заняття №4.

1. Напрями впливу Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини на правозастосовчу діяльність в Україні: загальна характеристика.

2. Вплив Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини на правозастосовчу діяльність судів першої та апеляційної інстанцій в Україні.

3. Вплив Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини на правозастосовчі акти та діяльність Верховного Суду в Україні.

Завдання 1.

Опрацюйте Аналітичний звіт за результатами моніторингу судових рішень щодо застосування в Україні положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини (2018 р.) і дайте відповіді на запитання:

1. Які способи застосування Конвенції та практики ЄСПЛ використовують українські судді?
2. Яка залежність між складністю справи та частотою посилань на практику ЄСПЛ з боку українських суддів?
3. Які цілі посилань на практику ЄСПЛ з боку українських суддів?
4. Яка частота та обґрунтованість посилань на конкретні статті ЄКПЛ та рішення ЄСПЛ?
5. Яке співвідношення шаблонних і самостійних посилань на практику ЄСПЛ?
6. Як експерти оцінили правильність оформлення посилань та цитування Конвенції і практики ЄСПЛ?
7. Які різновиди необґрунтованих посилань виявили експерти?
8. Які типові змістовні недоліки та помилки застосування Конвенції та практики Суду виявили експерти? Наведіть приклади.

Завдання 2.

Проаналізуйте Постанову Верховного Суду від 17 березня 2020 року у справі № 820/4832/17 (адміністративне провадження № К/9901/31717/18) у справі про щодо примусового виконання судових рішень і рішень інших органів. Чи вплинуло структурування рішень ЄСПЛ на структурування цього документа? В чому суть правової проблеми, вирішеної у цьому рішенні? Яку аргументацію використав Верховний Суд? За яких умов рішення ЄСПЛ вважається повністю виконаним?

Завдання 3.

Опрацюйте статтю «Проблемні питання застосування Верховним Судом практики ЄСПЛ у податкових спорах» та рішення Верховного Суду і дайте відповіді на запитання:

1. Які проблеми податкового законодавства вирішили суди України завдяки практиці ЄСПЛ? Наведіть конкретні приклади правових позицій національних судів.
2. Наскільки релевантним є посилання на п. 65 рішення ЄСПЛ у справі «Булвес АД» проти Болгарії» у постанові Верховного Суду у складі КАС від 2 грудня 2019 року у справі № 804/729/17 та від 28 жовтня 2019 року у справі № 280/5058/18? Чи вплинули рішення ЄСПЛ на структурування цієї постанови? Чи норми Конвенції стали підставою для ухвалення резолютивної частини рішення суду у цій постанові?

Завдання 4.

Опрацюйте Звіт за результатами громадського моніторингу застосування Верховним Судом практики Європейського суду з прав людини (2019 р.) і дайте відповіді на запитання:

1. Якими є основні формати застосування практики ЄСПЛ з боку Верховного Суду?
2. Посилання на які правові позиції ЄСПЛ найчастіше застосовує Верховний Суду – матеріально-правові чи процесуально-правові? Наведіть приклади.
3. Які посилання на практику ЄСПЛ з боку Верховного Суду можна вважати обґрунтованими та релевантними? Наведіть приклади.
4. У чому полягає особливість оцінки аргументів сторін чи суду, які базуються на правових позиціях ЄСПЛ з боку Верховного Суду?
5. Які різновиди необґрунтованих (некоректних) посилань на практику ЄСПЛ з боку Верховного Суду виявили експерти? Наведіть приклади.
6. Яка роль шаблонів аргументування у застосування практики ЄСПЛ з боку Верховного Суду?
7. Як експерти оцінили правильність оформлення посилань та цитування Конвенції і практики ЄСПЛ з боку Верховного Суду?

ДЖЕРЕЛА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ.

Нормативні:

1. Конституція України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
2. Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод зі змінами, внесеними протоколами 11, 14, 15. URL: https://www.echr.coe.int/Documents/Convention_UKR.pdf

Судова практика:

1. Постанова Верховного Суду від 17 березня 2020 року у справі № 820/4832/17 (адміністративне провадження № К/9901/31717/18). URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88245781>

2. Рішення ЄСПЛ у справі “Bulves” AD v. Bulgaria («Булвес АД» проти Болгарії). URL: [https://hudoc.echr.coe.int/eng#{"fulltext":\["BULVES%20AD%20v.%20Bulgaria"\],"documentcollection2":\["GRANDCHAMBER","CHAMBER"\],"itemid":\["001-90792"\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{)
3. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів КАС від 2 грудня 2019 року у справі № 804/729/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/86136545>
4. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів КАС від 28 жовтня 2019 року у справі № 280/5058/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/85411616>

Доктринальні:

1. Завгородній В. А. Вплив практики Європейського суду з прав людини на юридичну діяльність в Україні: теоретичний, методологічний і прикладний аспекти. Дніпро, 2020. 536 с. URL: <https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/6685/1/%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84.%D0%97%D0%B0%D0%B2%D0%B3%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D1%96%D0%B9%20%D0%92.%D0%90.%D0%28%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%BE%D1%87.%20%D1%82%D0%B0%20%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D0%B3%D0%BE%D0%B2.%29.pdf>
2. Аналітичний звіт за результатами моніторингу судових рішень щодо застосування в Україні положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини (2018) . URL: <https://www.osce.org/uk/project-coordinator-in-ukraine/390506>
3. Звіт за результатами громадського моніторингу застосування Верховним Судом практики Європейського суду з прав людини / Програма USAID реформування сектору юстиції «Нове правосуддя»; Громадська організація «Інститут прикладних гуманітарних досліджень»: Я. Белих, О. Сердюк, М. Буроменський, В. Лутковська, О. Смірнова, С. Сиротенко – Харків, 2019. URL: https://newjustice.org.ua/wp-content/uploads/2021/03/New_Justice_Results_Monitoring_Supreme_Court_Case_Law.pdf
4. Щорічна доповідь «Про стан забезпечення незалежності суддів в Україні» за 2020 р. URL: https://hcj.gov.ua/sites/default/files/field/file/shchorichna_dopovid_za_2020_rik_0.pdf
5. Огляд практики застосування судьями Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду рішень Європейського суду з прав людини при прийнятті постанов за 2018 рік. URL: https://su.arbitr.gov.ua/sud5021/inshe/courtpractice/sud_pr_prav_lud
6. «Проблемні питання застосування Верховним Судом практики ЄСПЛ у податкових спорах». URL: <https://lexinform.com.ua/sudova-praktyka/problemni-pytannya-zastosuvannya-verhovnym-sudom-praktyky-yespl-u-podatkovyh-sporah/>